

Risorgimento-konferencia a DAB-székházban

2009. március 10-én a Debreceni Akadémiai Bizottság székházában rendezte meg a Debreceni Egyetem Olasz Tanszéke – a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Területi Bizottságával és a Budapesti Olasz Kultúrintézettel közösen – *Risorgimento 2009* című tudományos konferenciáját. A tudományos rendezvény a tanszék és a tanszéken működő Olasz Felvilágosodás és Romantika Kutatóközpont konferenciasorozatának negyedik fejezetét képezte az *Alfieri 2003*, a *Mazzini 2005* és a *Garibaldi 2007* című tanácskozások után. Az apropót ezúttal az egységes Olaszországot megteremtő úgynevezett második függetlenségi háború kezdetének 150. évfordulója szolgáltatta, de a tanácskozás felölelte a Risorgimento, a 19. századi olasz nemzeti szabadságmozgalom történetét, kultúráját, irodalmát, művészetét és jelenkori megítélését, aktualitását is. A konferenciát *Bitskey István* akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Területi Bizottságának elnöke és *Madarász Imre*, a Debreceni Egyetem Olasz Tanszékének vezetője nyitotta meg: mindketten emlékeztettek a tudományos össze-jövetel előzményeire és a tanszéken folyó kutatómunkára. *Madarász Imre* felidézte a nemrég elhalálozott *Jászay Magda* alakját, emlékét, kiemelkedő munkásságát a Risorgimento és az olasz-magyar kapcsolatok kutatása terén, ezt követően a konferencia előadói és népes, közel 130 főből álló hallgatósága egyperces néma felállással tisztelegtek az elhunyt tudós emlékének. A tanszékvezető felhívta a figyelmet arra is, hogy a konferenciára időzítve látott napvilágot az *Italianistica Debreceniensis*, a Tanszék és a Kutatóközpont évkönyv-sorozatának XVI. kötete, amelyben – egyéb tanulmá-

nyok, publikációk között – nekrológ olvasható *Jászay Magdáról*.

Az előadások sorát *Adriano Papo*, az Udine-i Egyetem tanára nyitotta meg „Az olasz-magyar szövetség a Risorgimento politikai gondolkodásában” című előadásával, kiemelve *Giuseppe Mazzini* szerepét a nemzeti függetlenségért küzdő olasz és magyar nép eszmei szövetségének, majd fegyverbarátságának előkészítésében.

Pete László, a Debreceni Egyetem Olasz Tanszék adjunktusa a második függetlenségi háború hadászati eseményeit foglalta össze a történetírás adatainak tükrében, de bemutatva a harcoló és szenvedő katonák megrázó tapasztalatait is.

Madarász Imre *Alessandro Manzoni*-nak, a 19. század legnagyobb olasz írójának azt a tanulmányát elemezte, mely a második függetlenségi háborút mint olasz forradalmat és a nagy francia forradalmat hasonlította össze történelmi, eszmetörténeti és politikaelméleti ígénytel.

Bodnár Erzsébet debreceni történészdocens, korábbi konferencia-előadásaihoz hasonlóan, az olasz-orosz diplomáciatörténet alakulását ismertette, ezúttal 1801 és 1815 között.

Tombi Beáta, a Pécsi Tudományegyetem Olasz Tanszékének adjunktusa ez alkalommal művészettörténeti témát választott: a Risorgimento-kori portréfestészet két klasszikusáról, *Francesco Hayez* és *Dante Gabriel Rossetti* művészetéről beszélt.

Lengyel Barbara, a Debreceni Egyetem Olasz Tanszékének egykori hallgatója, aki jelenleg doktoranda a Miskolci Egyetemen, *Dante Isteni Színjátéka* és *Vörösmarty Csongor és Tündéje* közti intertextuális kapcsolatokat vizsgálta.

Kaposi Márton, a Szegedi Tudományegyetem és az ELTE nyugalmazott professzora szintén olasz-magyar komparatistikai témát választott: azt vizsgálta, hogyan látták és értelmezték Niccolò Machiavelli életművét a magyar reformkor gondolkodói.

Szintén a kor kapcsolattörténeti kérdéseit boncolgatta a Debreceni Egyetemen PhD-fokozatot szerzett, s az Olasz Tanszéken óraadóként oktató *Bagossi Edit* gimnáziumi tanárnő *Risorgimento-kori olasz-magyar színházi kapcsolatok* című referátumában.

Mátyus Norbert, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem adjunktusa Pyrker János László egri érsek olasz kapcsolatai terén végzett levéltári kutatásait ismertette.

Tusnád László, a Miskolci Egyetem Comenius Tanítóképző Főiskolai Karának tanára az ifjúsági irodalom korabeli olasz klasszikusának, Edmondo De Amicisnek mai időszerűségére mutatott rá.

Zsiros Andrea, a Debreceni Egyetem Olasz Tanszékének PhD-hallgatója a gyermekirodalom másik korabeli remekművének, a *Pinocchio kalandjainak* magyarországi utóéletét tárta a hallgatóság elé, különös tekintettel a fordításokra és átdolgozásokra.

Szabó Tibor, a Szegedi Tudományegyetem és a Debreceni Egyetem docense a legújabb szakirodalom fényében vetette fel Itália egységének és megosztottságának a Risorgimento kora óta változó formákban aktuális kérdését.

Sztanó László, a Debreceni Egyetem Olasz Tanszékének docense ugyancsak az olasz nemzeti identitás gyökereit, mítoszait, módosulásait tette elemzés tárgyává olasz és „Alpokon túli” szerzők munkáit hasonlítva össze.

A konferenciát *Antonio Donato Sciacovelli*, a Nyugat-magyarországi Egyetem Romanisztika Tanszékének vezetője zárta előadásával, amely a Risorgimento eszméinek és értékeinek időszerűségét illusztrálta, elsősorban a korábbi olasz köztársasági elnök, Carlo Azeglio Ciampi beszédeinek tükrében.

Az előadások előtt, után és szünetében a résztvevők és hallgatók megtekinthették azt a gazdag könyvkiállítást, amely a debreceni italianisztikai műhely gondozásában az oktatók monográfiáit és tanulmányköteteit, valamint a fordításukban, gondozásukban, sorozatszerkesztésükben napvilágot látott klasszikus műveket, antológiákat, jegyzeteket és egyéb kiadványokat mutattak be.

Madarász Imre